

«ПОДОРОЖІ
СИНДБАДА»
ТА ІНШІ
АРАБСЬКІ КАЗКИ

УДК 82-31
ББК 83.3(7)
П44

Серію «Богданова шкільна наука» засновано 2013 року

Переклад з арабської *Сергія Рибалкіна*
Літературна редакція *Романа Гамади*
Ілюстрації *Андрія Антоніва*

П44 **«Подорожі Синдбада» та інші арабські казки :**
казки / пер. з араб. Сергія Рибалкіна ; літ. редак.
Романа Гамади. — Тернопіль : Навчальна книга —
Богдан, 2014. — 184 с. — (Серія «Богданова шкільна
наука»).

ISBN 978-966-10-3625-3 (серія)

ISBN 978-966-10-3914-7

Любий читачу! Книга, яку ти тримаєш перед собою, — відлуння тих давніх часів, коли у світі ще панувала магія. Знайшовши стару лампу, можна було випадково викликати всемогутнього джина. Граючись на вулиці з однолітками — несподівано зустріти чаклуна з далеких країн... Світ змінився, але вічні цінності залишилися. Наша книга — саме про них. Про боротьбу добра і зла, про підступність і благородство, боягузтво і звитягу. До збірки входять оповідання, що пройшли випробування часом: історії про Синдбада-мореплавця, Аладдіна та чарівну лампу, Алі-Бабу та сорок розбійників.

Ці герої могли тобі зустрічатися і раніше — наприклад, на сторінках коміксів або на екрані телевізора. Однак лише у нашій книзі ти можеш ознайомитися з оригінальною версією тексту — вперше в Україні публікується прямий переклад з арабської мови. Тому тобі, дорогий читачу, випадає унікальна нагода познайомитися з відомими сюжетами у незмінному, автентичному вигляді — так, як ці історії жителі Близького Сходу передавали з уст в уста сотні років тому...

УДК 82-31
ББК 83.3(7)

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-3625-2 (серія)
ISBN 978-966-10-3914-7

© Видавництво «Навчальна книга—
Богдан», 2014

РОЗПОВІДЬ ПРО ЦАРЯ ШАГРІЯРА

Розповідають — та лишень Аллах добре те знає, — що в сиву давнину, за далеких часів, владарював на островах Індії та Китаю цар Шагріяр. Він приводив до себе на ніч юну дівчину, а вранці велів убивати її. Так тривало три роки. В місті зчинився гвалт. Батьки почали тікати зі своїми дочками, і тут не залишилося вже жодної дівчини. Аж ось настав той день, коли цар Шагріяр, своїм звичаєм, наказав візирові привести йому дівчину, і той шукав її, напитував, але так і не зміг знайти. Тож подався він, стурбований і зажурений, додому, боячися гніву царя.

А той візир мав дві дочки, напрочуд стрункі, сповнені тонкої краси й чарівності. Старшу звали

Шагразада, молодшу — Дуньязада. Старша прочитала багато книг — це були літописи, життя давніх царів, легенди й перекази про далеких предків. Кажуть, що вона зібрала тисячу книг про глибоку минавшину різних народів та багатьох поетів. Отож вона, Шагразада, запитала батька:

— Що з тобою, татку? Я бачу, ти чимось заклопотаний і зажурений. Про це хтось із поетів писав:

Скажи сумному: «Не журись!

Не вік печаль триває, —

Минають радощі життя,

і смуток теж минає».

І тоді батько розповів дочці про той клопіт, якого завдав йому цар.

— Ради Аллаха, татку, — вигукнула Шагразада, — віддай мене заміж за царя, і тоді я або залишуся жити, або стану викупом за дочок мусульман і врятую їх від нього.

— Заклинаю тебе Аллахом, не наражайсь на цю смертельну небезпеку! — сказав батько.

— Але ж так має бути! — мовила Шагразада.

Тоді батько відвів її до царя Шагріяра.

А перед тим Шагразада намовила свою сестру, що та має зробити:

— Я покличу тебе, ти весь час будеш при мені в царській опочивальні і скажеш: «Сестро, поговори з нами, розкажи нам що-небудь, аби швидше минула ця ніч». Тоді я розповім щось, завдяки чому, з ласки Аллаха, настане наше визволення.

діна, то, порівняно із першим разом, поява такого страхіття на нього враження не справила. Узявши з рук матері лампу, Аладдін потер її і мовив до джина:

— Це я, твій господар. І зараз я голодний. Принеси нам з матусею чогось попоїсти.

Джин зник. Повернувся він за якусь мить з величезною тацею, на якій лежало з десятків різних страв. Кожна страва — у срібній тарілці. Чого тут тільки не було! Кілька видів риби та м'яса, овочі та зелень, фрукти, солодощі на будь-який смак... Поклавши тацю на стіл, іфрит знову кудись пропав.

Побризкавши обличчя матері водою, аби привести до тями, Аладдін допоміг неньці підвестися. Але по-справжньому жінку отямили пахощі розкішних страв, що сповнювали всю кімнату.

— Не бійся, матінко! Вставай і нумо їсти-пити. Тут усім вистачить, та ще й залишиться! — заспокоїв Аладдін.

Побачивши тацю з багатими наїдками, жінка дуже здивувалася. Срібний посуд блищав бездоганною чистотою, пахощі страв п'янили серце, але на душі чомусь було тривожно:

— Кому нам слід цього разу дякувати за цей пишний сніданок? Може, сам султан дізнався про наші злидні й голод і прислав нам усе це добро? — запитала стурбовано мати.

— Давай краще спочатку втамуємо голод. Не знаю, як ти, а я хочу їсти, аж не можу. Сідаймо за

Серед українських сходознавців казками «Тисяча й однієї ночі» цікавилися Іван Франко, Агатангел Кримський та Ярема Полотнюк. Так, у 1912 році у Львові вийшов переклад І. Франка, який налічував 195 віршів із «Тисяча й однієї ночі». Щоправда, поет не знав арабської, а тому послуговувався німецьким перекладом. У 1991 році світ побачила книга Валерія Рибалкіна, яка містила вибрані казки, перекладені вже з арабського оригіналу. Втім, до перекладу не увійшли найбільш популярні казки: «Аладдін та чарівна лампа» й «Алі-Баба та сорок розбійників».

Наша книга заповнює цю лакуну. Ми пропонуємо до уваги читача перший переклад українською мовою, виконаний на основі арабського оригіналу з максимальним дотриманням автентичного, східного звучання.

Цикл казок «Подорожі Синдбада-мореплавця» являє собою приклад традиційного арабського жанру «ріхла» — опису побачених автором чудес та дивин, як реально існуючих (побутові звички, традиції), так і вигаданих (надприродні істоти, чаклуни, магичні талісмани тощо). З цієї позиції подорожі Синдбада цікаві не тільки своєю літературною складовою, але і як пам'ятка про тогочасні географічні уявлення арабів. Звісно, з великою долею умовності та вигадки.

«Алі-Баба та сорок розбійників» і «Аладдін та чарівна лампа» — твори, популярність яких обумовлюється не лише східним колоритом, але й

загальнолюдськими уявленнями про добро і зло. Чітку паралель можна провести з казками будь-якого народу. Добро завжди перемагає, герой попри свою наївність знаходить співчуття і допомогу у сторонніх людей або надприродних істот, душевна простота й щирість завжди протиставляється хитрощам і підлості. Тому читаючи про пригоди, які трапляються на шляху Аладдіна й Алі-Баби, український читач з приємним подивом знаходить такі знайомі йому з дитинства мотиви...

Сергій Рибалкін

Зміст

Розповідь про царя Шагріяра	3
Третя подорож Синдбада	9
Четверта подорож Синдбада	29
Аладдін та чарівна лампа	47
Алі-Баба та сорок розбійників	127
Тисячолітня казка. <i>Післямова</i>	173

Літературно-художнє видання

Серія «Богданова шкільна наука»

«ПОДОРОЖІ СИНДБАДА» ТА ІНШІ АРАБСЬКІ КАЗКИ

Казки

Переклад з арабської *Сергія Рибалкіна*

Літературна редакція *Романа Гамади*

Ілюстрації *Андрія Антоніва*

Головний редактор *Богдан Будний*

Редактор *Ольга Радчук*

Обкладинка *Олега Кіналя*

Технічний редактор *Оксана Чучук*

Верстка *Ірини Демків*

Підписано до друку 07.05.2014. Формат 84×108/32. Папір друкарський.
Гарнітура Georgia. Умовн. друк. арк. 9,66. Умовн. фарбо-відб. 9,66.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34А, м. Тернопіль, 46002

Навчальна книга – Богдан, а/с 529, 46008
тел./факс (0352) 52-06-07; 52-05-48; 52-19-66
office@bohdan-books.com, www.bohdan-books.com

ISBN 9789661039147

9 789661 039147